

Győri Ítéltábla

Pf.IV.20.011/2021/8.

A Győri Ítéltábla a dr. Bihari Krisztina (cím10) ügyvéd által képviselt Felperes1 (cím2.) I.r és Felperes2 (cím3.) II.r felpereseknek a Törös Ügyvédi Iroda (cím9., ügyintéző: dr. Törös Judit ügyvéd) által képviselt Alperes1. (cím1) alperes ellen tisztességtelen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2020. december 14. napján kelt 1.P.20.392/2020/9. számú ítélete ellen a felperesek által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán indult eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 38.100.-(harmincnyolcezer-egyszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az irányadó tényállás szerint az I.r felperes, mint hitelfelvevő és zálogkötelezett, és a II.r felperes, mint készfizető kezes 2006. december 28-án CHF alapú, lakásvásárlás finanszírozási célú, annuitásos törlesztésű hitel-zálog-és készfizető kezesi szerződést kötöttek az alperessel az általa kidolgozott és alkalmazott általános szerződési feltételek felhasználásával. A hitelszerződés elválaszthatatlan részét képezte az Biztosítól és a II.r felperes között 2006. december 21-én megkötött – MKB záradékkal ellátott – életbiztosítási szerződés.

A hitelszerződés értelmében az alperes 64.500 CHF összegű devizahitelt tartott rendelkezésre a hitelfelvevő részére azzal, hogy vállalta, hogy a szerződésben megállapított feltételek teljesülése esetén legfeljebb 10 millió Ft összegű kölcsönt folyósít 240 hónap futamidőre.

A kölcsön kamatlába kamatperiódusonként változó, a kamatperiódusok három hónap időtartamúak. A kamatláb mértéke a szerződéskötés időpontjában évi 2,5 % volt azzal, hogy az I.r alperes az első négy kamatperiódusra kedvezményes, évi 0,77 %-os üzleti kamatlábat biztosított.

A THM évi 5,47 % volt.

[2] A szerződés 4.2. pontja értelmében a kezelési költség mértéke a szerződéskötés időpontjában évi 2,7 % volt, amelyet az alperes – a kondíciós listában közzétett módon – a hitelfelvevő tőketartozása alapján számított fel. (2006. július 26-án kelt üzletszabályzat 4.2. pont 9. pontja)

[3] A szerződés 6.5. pontja szerint a kamat és kezelési költség, továbbá a díjak, jutalékok és költségek megfizetése oly módon történt, hogy a hitelfelvevő köteles volt gondoskodni arról, hogy az esedékes deviza tartozásának megfelelő forint fedezet a banknál vezetett, a szerződésben megjelölt forintszámláján az elszámolási napot megelőző harmadik üzleti napon rendelkezésre álljon. A 6.5. pont 3. bekezdése kimondta, hogy a rendelkezésre tartott forintfedezet szempontjából az esedékes devizatartozásnak az esedékességet megelőző harmadik üzleti napon érvényes, az MKB deviza eladási árfolyamán számított forint ellenértéke az irányadó. A bank a hitelfelvevő esedékessé vált devizatartozását az MKB devizaeladási árfolyamán forintra átszámította, és ezen forint ellenértékkel a hitelfelvevő forintszámláját megterhelte.

[4] A felek a kölcsön törlesztésére minden hónap 15. napját rögzítették elszámolási napként.

Az I.r felperes által fizetendő kamat és kezelési költség havonta az elszámolási napokon volt esedékes. A hiteldíjat (azaz a kamatot és kezelési költséget) tartalmazó törlesztőrészletek száma 239 volt, és a teljes hitelösszeg igénybevételét feltételezve a szerződéskötéskor hatályos kondíciós lista feltételeivel az induló törlesztőrészlet 179,087 CHF, az első nem akciós hiteldíj összege 269,54 CHF volt.

A tőketörlesztés az életbiztosítási szerződés lejártakor egyösszegben volt esedékes, amelyet az alperes az életbiztosítás összegéből kívánt elszámolni.

[5] Az alperes üzletszabályzatának 5.2.1. pontja szerint az ügyfél a hitelszerződés alapján lehívott kölcsön folyósítása és a törlesztések időpontja, valamint az ügyfél fennálló tartozása tekintetében az alperes e célra szolgáló nyilvántartását (üzleti könyveit) és nyilatkozatait irányadónak és hitelesnek fogadta el.

[6] A szerződés megkötésével egyidejűleg a felperesek aláírták a „Kockázatfeltárási nyilatkozat devizahitelek árfolyam- és kamatkockázatával kapcsolatban” elnevezésű iratot, amely azt tartalmazta, hogy a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam- és kamatkockázat tudatos felvállalását jelenti a hitel devizanemétől függően a hitel teljes, vagy adott esetben részleges futam idejére vonatkozóan.

Erre tekintettel az ügyfelek által megkötni kívánt devizahitel szerződéssel kapcsolatban az alperes az alábbi piac által indukált kockázatokra hívta fel a figyelmet: a hitel futamideje alatt árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzetének változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben

következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészek forintban számított összege. További kockázatot jelent változó kamatozású hitelkonstrukciók esetében, hogy a devizaárfolyam változásától függetlenül a hitel devizanemére irányadó nemzetközi pénzügyi kamatok is változhatnak, és a változás akár a forintkamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészek összegét. Ugyanakkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósság terhek kumulatív növekedését eredményezheti.

A fenti kölcsön biztosítására a felek a hitelfelvevő tulajdonában kerülő címli helyrajzi számú hrsz-ú ingatlanra jelzálogjogot alapítottak.

A szerződés 9.4. pontjában a hitelfelvevő és a kezes kijelentették, hogy a bank üzletszabályzatainak tartalmát megismerték, az abban írtakat – különös tekintettel a bankszámlák vezetéséről, a betétgyűjtésről és a kapcsolódó szolgáltatásokról szóló üzletszabályzat 7. fejezet 29. pontjában, valamint a hitelműveletek végzéséről szóló üzletszabályzat 5.6.3. pont, 6.4. pont, 7. pont, 8.4. pont, 8.5. pont, 9.7. pont pontjában felsoroltakat kifejezetten elfogadják.

[7] A fentiek szerint létrejött „szerződésszámla akciós” azonosító számú szerződésből fakadó kötelezettségeik tekintetében a felperesek 2006. december 29-én közjegyzői veszprémi közjegyző előtt ügyszámú. ügyszámon közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalási nyilatkozatot tettek.

[8] Tényként állapítható meg, hogy az alperes a perbeli szerződés megkötésének időszakában nem kötött olyan tartalmú kölcsönszerződést, amelyben a hiteldíj elemei között kezelési költség címen díjtétel nem szerepelt.

Az MNB által közzétett adatok szerint 2006. decemberében a háztartásoknak nyújtott öt éven túli lejáratú, lakáscélú CHF hitelek átlagos éves kamatlába 3,85 % volt, míg a háztartásoknak nyújtott lakáscélú változó kamatozású vagy legfeljebb egy éves kamat fixálású CHF hitelek THM-je 5,82 %.

[9] A felperesek a módosított kereseti kérelmükben a kölcsönszerződés 4.2. pontjában és 6.5. pontjában írt kezelési költségre vonatkozó rendelkezések, valamint a kölcsönszerződés második fejezetében található Kockázatfeltáró nyilatkozat, továbbá az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja szerinti kikötés, mint általános szerződési feltételek tisztességtelenségének és ebből eredően érvénytelenségének megállapítását kérték.

A jogkövetkezmények körében indítványozták, hogy a bíróság a kölcsönszerződést 10 millió forint és 2,5 %-os kamata erejéig nyilvánítsa érvényessé azzal, hogy az alperes részére még további 458.336,- forint megfizetésével tartoznak.

[10] Állították, hogy a 2,5 %-os ügyleti kamatot meghaladó mértékű, azon túl fizetendő 2,7 %-os kezelési költség felszámítása tisztességtelen, mert nem állapítható meg, hogy annak ellentételezéseként az alperes milyen szolgáltatást nyújt az adósok részére.

Indokolatlan és tisztességtelen a felszámolt kezelési költség svájci frankban történő nyilvántartása és megfizetése, ugyanis a pénzügyi intézmény oldalán felmerülő kiadások az árfolyamváltozások hatására nem emelkednek.

[11] A Kockázatfeltáró nyilatkozattal összefüggésben kiemelték, hogy abból nem tűnik, hogy az árfolyamkockázat korlátlan, ezért tisztességtelen az abból fakadó valamennyi fizetési kötelezettség fogyasztóra terhelése.

Az alperesnek, mint professzionális pénzügyi intézménynek tájékoztatást kellett volna adnia arról is, hogy az 1009/2008. (II.25.) Korm.rendelet alapján az intervenció sáv teljes megszüntetése okán rendkívül szélsőséges mértékű árfolyamingadozás következhet be, ami miatt a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül akár többszörösére is emelkedhet. Az árfolyamváltozás lehetősége valós, és ez a hitel futamideje alatt bármikor bekövetkezhet. A perbeli Kockázatfeltáró nyilatkozat nem felel meg az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében rögzítetteknek.

Sérelmezték, hogy az alperes nem igazolta, hogy a külön íven szerkesztett Kockázatfeltáró nyilatkozatot a szerződés megkötésekor, vagy azt megelőzően kellő időben átadta részükre.

[12] A felperesek álláspontja szerint a banki nyilvántartás alapján készített közjegyzői ténytanúsítvány adósok általi elfogadására vonatkozó, az 5.2.1. pontban írt kikötés a 18/1999. (II.5.) Korm.rendelet 1. § (1) bekezdés a.) b.) és j.) pontja alapján, valamint az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen. Ezen sérelmes kikötéssel az adósok előre elismerték a bank által kimutatott tartozás helyességét, amelyre tekintettel az alperes a szerződést jogszerűen felmondhatja, illetve a közjegyzői okiratot annak alapján végrehajtási záradékkal láttathatja el. Amennyiben az adós ezt vitatja, úgy a végrehajtás megszüntetése iránti per megindítására kényszerül, amelyben már őt terheli annak bizonyítása, hogy a végrehajtani kért követelés érvényesen nem jött létre, illetve, hogy a tartozás összege nem a bank által követelttel azonos.

[13] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

[14] A kezelési költséggel összefüggésben arra hivatkozott, hogy annak ellentételezése a felperesek által igénybe vett pénzügyi szolgáltatással, azaz a hitel- és kölcsönügylettel kapcsolatban felmerülő adminisztráció bank általi lebonyolítása. Ennek mértéke csak átalányban határozható meg. A kezelési költség kikötése a szerződésben világos és érthető. A kamat az adminisztrációs költségeket nem fedezheti, mivel az a kölcsönadott összeg használatának a díja. Figyelemmel a szerződés devizaalapú minőségére, amelynek következtében a tőketartozást is devizában tartja nyilván az alperes, ezért a tőketartozáshoz igazított mértékű kezelési költség is devizában számolandó el.

[15] Az Üzletszabályzat 5.2.1. pontját érintően kifejtette, hogy ezen rendelkezés a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem változtatja meg. Amennyiben az I.r alperes indít eljárást, úgy a bizonyítási teher őt terheli, amelynek a saját nyilvántartása adatai alapján tud eleget tenni, és amellyel szemben a felperes ellenbizonyítást folytathat le.

Amennyiben pedig a felperes indítja az eljárást, úgy eleve őt terheli a bizonyítási kötelezettség. Ezen kikötéssel tehát az adós a banki kimutatások megtámadási jogáról nem mond le, ezért az nem tisztességtelen.

A vitatott kikötés nem jogosítja fel az alperest a szerződés bármely feltételének egyoldalú értelmezésére. A felpereseknek a 18/1999. (II.5.) kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b.) pontjára való hivatkozásával összefüggésben az alperes kiemelte, hogy egyetlen teljesítése(szolgáltatása) volt, azaz a kölcsön folyósítása, amelynek szerződésszerűsége megítélésére nem vált jogosulttá a támadott szerződési pont alapján sem.

[16] A Kockázatfeltárány nyilatkozattal összefüggésben azzal érvelt, hogy az a szerződés részét képezi, abból objektíven, világosan kiolvasható az átlagos fogyasztó számára, hogy a forinttól eltérő devizanemben való hitelfelvétel milyen kockázatokat hordoz: az árfolyamváltozás hatására akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészek forintban számított összege, amely teljes mértékben az adósokat terheli. A tájékoztatás megfelelt a 2/2014. PJE határozatban, illetve az EUB C-51/17. ítéletben rögzített szempontoknak.

[17] Mind a felperesek, mind az alperes az ellenérdekű fél perköltségben való marasztalását kérték.

[18] A felperesek keresetét a Veszprémi Törvényszék – a Győri Ítéltábla Pf.III.20.332/2018/5/I. számú ítéletével jogerőre emelkedett – 1.P.21.417/2017/18. számú ítéletével elutasította.

[19] Az eljáró bíróságok a kezelési költség tekintetében azon jogi álláspontra helyezkedtek, hogy annak kikötése a szolgáltatás-ellenszolgáltatás aránya meghatározásának körébe tartozik, a hitelintézet által nyújtott szolgáltatás (azaz a kölcsön nyújtása) ellenértékének egyik eleme, ennél fogva az arra vonatkozó általános szerződési feltétel tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha megszövegezése nem egyértelmű, nem világos és nem érthető.

Az eljáró bíróságok utaltak arra is, hogy a kezelési költség a hitel folyósításával, nyilvántartásával járó adminisztráció költsége. A hitelező ezen szolgáltatásának jellegéből fakadóan annak összege csak általánosan határozható meg. Az éveken keresztül tartó hitelezési tevékenységnek a hitelnyújtás aktuális fázisához igazodó nyilvántartása – mint a kezelési költség ellenében a hitelező által nyújtott szolgáltatás – tételes felsorolása kivitelezhetetlen.

[20] Az első- és másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a perbeli szerződés kezelési költségre vonatkozó kikötéseinek megszövegezése kétséget kizáróan egyértelmű, a szerződés

4.2. pontja a százalékos mértéket, míg az Üzletszabályzat 4.2.9. pontja a vetítési alapot, illetve ezen fizetési költség kiszámításának a módját határozza meg.

A fentiekben kifejtettek miatt - figyelemmel az rPtk. 209. § (4) bekezdésének korlátozó szabályára is - a kezelési költség, mint egyértelműen, valamennyi szerződő fél számára érthetően megszövegezett, és a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződéses kikötés érdemben – a tisztességtelenség megítélése szempontjából – nem vizsgálható.

[21] Az Üzletszabályzat 5.2.1. pontjával összefüggésben a korábban eljáró bíróságok leszögezték, hogy ezen kikötés a 18/1999. (II.5.) Korm.rendelet 1. § (1) bekezdés a.) és b.) pontjait nem sérti, és nem biztosít olyan jogot az alperes számára, hogy a szerződés bármely feltételét egyoldalúan értelmezze, továbbá nem jogosítja fel az alperest annak megállapítására, hogy saját teljesítése szerződésszerű-e. A Korm.rendelet 1. § (1) bekezdés b.) pontja szerint a jogalkotó azt az általános szerződési feltételt minősítette tisztességtelenné, amely a saját – nem pedig a fogyasztó – teljesítése szerződésszerűségének kizárólagos megállapítására jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet.

Nem tisztességtelen az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja a Korm.rendelet 1. § (1) bekezdés j.) pontja alapján sem, mivel a fogyasztó hátrányára a bizonyítási terhet nem változtatja meg. A bizonyítási teherre lényegében nincsen kihatással sem a követelésnek a hitelező általi peres eljárás útján való érvényesítése esetén, sem a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozás elismerő nyilatkozat végrehajtási záradékolásával indított végrehajtási eljárás során.

[22] A Kockázatfeltáró Nyilatkozattal kapcsolatos érvénytelenségi keresetet is alaptalannak ítélték az eljáró bíróságok.

A felperesek iratellenesen állították, hogy nem kaptak írásos tájékoztatást az árfolyamkockázatról ugyanis a kölcsönszerződés részét képező, és teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt Kockázatfeltáró Nyilatkozatot aláírták, amely tájékoztatás megfelelt az Rhpt. 203. § (1), (6), (7) bekezdéseinek, a 2/2014 PJE, a 6/2013 PJE határozatokban foglalt kritériumoknak, a Kúria, valamint az EUB döntéseiben tükröződő joggyakorlatnak.

A Kockázatfeltáró Nyilatkozat egyértelműen és világosan tartalmazta, hogy a deviza kölcsönszerződés megkötésével kapcsolatosan felmerül az árfolyamkockázat, tartalmazta az árfolyam elmozdulás lehetséges kiváltó okait, és kitért arra, hogy az bármikor korlátlan mértékben bekövetkezhet, ami a felperes fizetési kötelezettségeire - azaz a tőketartozásra és a törlesztőrészletek összegére is - negatív hatással lehet. Tartalmazta, hogy az árfolyamváltozás mellett kamatkockázat is jelentkezhet. Összességében a felperesek terhére az árfolyamváltozás gazdaságilag jelentős, akár hátrányos következményt hordozhat.

[23] A felperesek felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a Gfv.VII.30.197/2009/13. számú részítéletével a jogerős ítéletet – a kezelési költségre vonatkozó rendelkezés tisztességtelenségének megállapítása iránti részében – a perköltségre is kihatóan – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és e körben az

elsőfokú bíróságot új eljárásra és új hozatalára utasította. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, és megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárásban az I-II.r felpereseknek együttesen 572.800,- forint felülvizsgálati eljárási költsége merült fel.

[24] Az első- és másodfokon eljáró bíróságoknak a kezelési költséget az rPtk. 209. § (4) bekezdése értelmében a főszolgáltatásért nyújtott ellenszolgáltatás részének tekintő megállapításával a Kúria nem értett egyet.

Kifejtette, hogy a 2/2014. PJE határozat – az EU Bíróság jogértelmezését alapul véve – úgy foglalt állást, hogy a főszolgáltatást megállapító szerződéses rendelkezéseknek azok tekinthetők, amelyek a szerződés jellemző szolgáltatását határozzák meg.

Az rPtk. 523. § (1) bekezdése szerint a kölcsön nyújtásának, azaz a főszolgáltatásnak az ellenértéke a kamat. A felek ugyanakkor megállapodhatnak a kamaton felül más fizetési kötelezettségben is, de az nem minősül a főszolgáltatás ellenértékének, ezért tisztességtelensége az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján vizsgálható.

A Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok eltérő jogi álláspontjuk okán érdemben nem vizsgálták, hogy a kezelési költségre vonatkozó szerződéses rendelkezés eleget tesz-e a jóhiszeműsége, illetve az egyensúlyra (arányosságra) vonatkozó, az EU Bíróság C-621/17. számú Kiss Gyula & CIB Bank ügyben 2019. október 3-án hozott ítéletből következő szempontoknak, és az ezzel lényegileg egyező BH.2020. 180. számú eseti döntésben kifejtett szempontoknak, e tárgyban ezért megalapozott döntés nem volt hozható.

[25] Mindezekre tekintettel a kezelési költség vonatkozásában a Kúria jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság határozatára is kiterjedően az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Előírta, hogy a megismételt eljárásban az alperesnek azt kell elsődlegesen bizonyítania, hogy a kezelési költség felszámításával (a kamat és kezelési költség mértékére tekintettel) továbbá a deviza-alapúságával a felperesek terhére nem alakult-e ki jelentős egyenlőtlenség. Ezt elsődlegesen a szerződéskötéskori piaci kamatok figyelembevételével lehet megállapítani. A piaci kamat megállapításához támpontot nyújthat az olyan hasonló kondíciókkal (pl: pénznem, futamidő, kockázati besorolás) rendelkező kölcsönszerződésekben felszámított átlagos kamatmérték vizsgálata, amelyben kezelési költséget nem kötöttek ki, valamint a kamat és kezelési költség együttes mértékének, illetve a THM mértékének vizsgálata.

[26] A Veszprémi Törvényszék a megismételt eljárásban meghozott, és a fellebbezéssel támadott I.P.20.392/2020/9. számú ítéletében a felperesek kereseti kérelmét elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 304.580,- forint perköltséget.

[27] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy a felek között az rPtk. 522. §-ban meghatározott hitelszerződés, majd annak keretében az rPtk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, amelynek megkötésénél a felperesek

az rPtk. 685. § d.) pontja szerinti fogyasztóként jártak el, a szerződés pedig az e.) pont szerinti fogyasztói szerződésnek minősül.

A felek között nem volt vitatott, hogy a szerződés megkötésénél az alperes által meghatározott az rPtk. 205/A. § (1) bekezdés szerinti általános szerződési feltételeket használtak. A szerződésből megállapítható, hogy az rPtk. 205/B. § (1) bekezdésére figyelemmel a felek egyedi kölcsönszerződésének részévé vált az alperesnek a hitelműveletek végzéséről szóló üzletszabályzata is.

[28] A kezelési költség felperesek által sérelmezett felszámításával összefüggésben az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy ezen kikötés jogszabályba nem ütközött figyelemmel arra, hogy a szerződéskötéskor hatályos, a betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíjmutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. (III.5.) Korm.rendelet 12. § b.) pontjában nevesítetten a kezelési költség alkalmazható és a THM nagysága tekintetében figyelembe veendő tényezőként megjelent.

Ezen rendelkezésből azonban nem következik, hogy - a jogszabályba nem ütközően kikötött - fizetési kötelezettséget tartalmazó szerződéses rendelkezés nem lehetne tisztességtelen.

Erre a Kúria a 2/2012. (XII.10.) PK. vélemény 2. pontjában is rámutatott és amely jogértelmezés helytállóságát az EUB C-621/17. számú ítélete (a továbbiakban: EU Bíróság ítélete) is alátámasztja.

A fentiekkel összhangban a Kúria a Gfv.VII.30.197/2019/13. számú részítéletében kifejtette, hogy a kezelési költség nem minősül a főszolgáltatás ellenértékének, ezért tisztességtelensége az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján vizsgálható. Az EU Bíróság fent hivatkozott ítéletének 48. pontjában – a korábbi joggyakorlatát összegezve – kimondta, hogy egy szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálatakor a nemzeti bíróságnak azt kell megítélnie, hogy az megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás (átláthatóság) követelményének, nem főszolgáltatás esetén pedig - a fentiekén túl - a jóhiszeműség és az egyensúly (azaz az arányosság) elvének.

[29] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárásban úgy ítélte meg, hogy a kezelési költségre vonatkozó perbeli kikötés teljesíti a világos és érthető megfogalmazás (az átláthatóság) követelményét, ugyanis a megismételt eljárásban csak annak vizsgálatát írta elő, hogy a kezelési költség devizaalapúságával és felszámításával (a kamat és kezelési költség mértékére tekintettel) a felperesek terhére nem alakult-e ki jelentős egyenlőtlenség, azaz nem sérült-e a jóhiszeműség és az egyensúly (arányosság) elve.

[30] Az alperes az ezen körben az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek eleget téve közölte, hogy a perbeli szerződés időszakában – a felperesek által sem vitatottan – nem kötött olyan tartalmú kölcsönszerződést, amelyben a hiteldíj elemei között kezelési költség címen díjtétel nem szerepelt. Az alperes csatolta a Magyar Nemzeti Bank honlapján közzétett nyilvános statisztikai adatokat arra vonatkozóan, hogy a perbeli szerződés megkötésének időpontjában létrejött, hasonló paraméterekkel rendelkező (háztartásoknak nyújtott, lakáscélú,

változó kamatozása, öt évnél hosszabb lejáratú CHF devizanemű) kölcsönök éves átlagos kamatlába 3,85 %, az átlagos hiteldíj mutató pedig 5,82 % volt.

A fenti adatok, valamint a támadott szerződés 5,47 %-os mértékű THM-jének (amelynek domináns összetevője az ügyleti kamat és a kezelési költség volt) összevetéséből az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy a kezelési költség devizaalapúságával és felszámításával - a kamat és kezelési költség mértékére tekintettel - a felperesek terhére nem alakult ki jelentős egyenlőtlenség. Sőt az általuk kötött szerződés után fizetendő teljes hitelköltség együttes mértéke a hasonló paraméterekkel rendelkező szerződések alapján fizetendő összes teher átlagos mértéke alatt maradt.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az rPtk. 209.§ (2) bekezdésében írtakra is figyelemmel ezen összehasonlító vizsgálat elvégzése során a szerződés valamennyi jellemzőjét együttesen kellett értékelni, és a vizsgált szempontok közül nem ragadható ki önmagában a kezelési költségnek a jelen esetben az ügyleti kamatét meghaladó százalékos mértéke.

[31] A felperesek azon érvelésével szemben, miszerint tisztességtelen a kezelési költség kamatjellegű bevételként való megjelenése a törvényszék utalt az 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) – a perbeli szerződés megkötését követően hatályba lépett – 210. § (5a.) bekezdésére. Ezen rendelkezés ugyanis a pénzügyi intézmény által devizában felszámolható költségekről és díjakról rendelkezik és ezek között nevesíti a kamatjellegű kezelési költséget is.

[32] A felperesek további érveire tekintettel az elsőfokú bíróság a részítélet 22. pontjára hivatkozással kiemelte, hogy a Kúria nem kifogásolta a kezelési költség devizaalapon való felszámítását.

[33] A törvényszék kitért arra, hogy a felpereseknek a kezelési költség forintban való kimutatására vonatkozó bizonyítási indítványa szükségtelen, mivel a megismételt eljárásra előírt vizsgálat és annak eredménye értékelése ennek hiányában is lefolytatható.

[34] A felperesek a fellebbezésükben elsődlegesen a szerződés kezelési költségre vonatkozó 4.2. pontjának tisztességtelensége megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményeként lefolytatandó elszámolás érdekében az ítéletet e körben történő hatályon kívül helyezését kérték.

A másodlagos kérelmük az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

[35] Arra hivatkoztak, hogy a törvényszék ítélete sérti a Pp. 213. §-át, a Pp. 163-164. §-át, a rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdését, a rPtk. 205. § (3), és a rPtk. 205/C. §-t, rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdését.

[36] Állították, hogy sérült az Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joguk is mivel az elsőfokú bíróság a kezelési költség forintban történő kimutatására vonatkozó bizonyítási indítványukat elutasította, és a megismételt eljárást csak formálisan folytatta le. Az érvelésük szerint az ítélet azért jogsértő és megalapozatlan, mivel a

törvényszék – a Kúria iránymutatásában írtak ellenére – nem vizsgálta a tőketartozás 2,7 %-a mértékű kezelési költség felszámításából, és a devizaalapon történő kiszámításából eredően a szerződő felek közt kialakult aránytalanságot és a felperesek terhére előállt jelentős egyenlőtlenséget.

A Kúria ugyanis a felek közti egyenlőtlenség vizsgálatát a releváns időszakban kötött olyan tartalmú más kölcsönszerződésekhez viszonyítva írta elő, amelyekben a hiteldíj elemei között kezelési költség címén díjtétel nem szerepelt. Tehát a perbeli kölcsönszerződést olyan más, ezen időszakban kötött, hasonló paraméterű szerződésekkel kellett volna összehasonlítani, amelyekben csak ügyleti kamatot kötöttek ki kezelési költség nélkül. Amennyiben ugyanis a piacon hasonló kamattal, de kezelési költség nélkül is köthető volt kölcsönszerződés, akkor abból az a következtetés vonható le, hogy a kezelési költség jelentős egyenlőtlenséget okozott az alperes javára.

[37] Az elsőfokú eljárásban előadottakkal egyezően a felperesek továbbra is sérelmezték, hogy a szerződés nem tartalmazza azon szolgáltatások megjelölését, amelyeket a kezelési költség ellentételez. A kezelési költség százalékos meghatározásából arra lehet következtetni, hogy ez olyan további kamatszerű költségelem, amelynek az ellenértéke nem látható, ezért ez a fogyasztó számára nem világos és nem érthető.

[38] Rámutattak a felperesek, hogy az elsőfokú bíróság a Hpt. 210. § (5/a.) bekezdés felhívásával a szerződéskötéskor még hatályban nem lévő, ezért a per eldöntése szempontjából figyelembe nem vehető jogszabályra hivatkozott.

[39] A kezelési költség kikötése és devizaalapúsága olyan módon is jelentős egyenlőtlenséget okoz a felek viszonyában, hogy az alperes - a kezelési költség ellenszolgáltatásaként megjelölt - adminisztrációs költségei nem svájci frankban merülnek fel, azok az árfolyamváltozás hatására nem emelkednek, arra az árfolyammozgás nincs kihatással, ugyanakkor a szintén devizában nyilvántartott hátralékos tőketartozás összegéhez igazodva a kezelési költség mértéke is folyamatosan emelkedik.

[40] Az alperes ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

Az alperes abból indult ki, hogy a professzionális pénzintézetek az rPtk. által szabályozott kölcsönnél lényegesen szélesebb körű pénzügyi szolgáltatást nyújtanak, amelyre egyrészt a rPtk. általános kölcsönnyújtásra is irányadó, másfelől az rHpt. speciális szabályai vonatkoznak. A hitel- és pénzkölcsön nyújtás fogalmát az rHpt. 2. számú mellékletének 10. pontja tartalmazza. Ennek értelmében a hitel-és pénzkölcsön nyújtása kiterjed a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsön nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével és a behajtással kapcsolatos intézkedésekre is. A kezelési költség tehát mindezen, a professzionális hitelezéssel együtt járó szolgáltatások, tevékenységek költségét fedezi.

Maga a hitelezési tevékenység általános értelemben vett fenntartása és működtetése is olyan ellenszolgáltatás, melyet az alperes a kezelési költség ellentételezésként nyújt, beleértve ebbe a fiókhálózati lefedettség személyi és tárgyi feltételeinek biztosítását, valamint a hitelezési

tevékenység működését biztosító segítő háttérterületek fenntartását (IT, Back Office, jogi támogatás, kontrolling, termékfejlesztés, behajtási szolgáltatások).

A fentieken túl a deviza alapú hitelek esetében a kezelési költség a forrásfinanszírozással kapcsolatos intézkedéseket, illetve ezen intézkedések díját, azaz a forrásbiztosítási költséget is magában foglalja. Jelen esetben a hitel deviza alapú volt, azaz az alperesnek a forrást a forintosításig devizában kellett biztosítani. Ugyanakkor a devizahitelek esetén a források nem kapcsolhatók közvetlenül egy-egy kölcsönügylethez, így az egyes kölcsönök kapcsán sem értelmezhető objektív módon, hogy a forrásbiztosítással közvetlen összefüggésben milyen mértékű költségek merülnek fel konkrétan.

A fenti költségeket a kamat nyilvánvalóan nem fedezheti, mivel a kamat a felpereseknek kölcsönadott összeg használatának díja, a hitelügylettel kapcsolatos adminisztrációs és forrásköltségek fedezésére ez nem szolgálhat.

Az alperes tehát – az rHpt. 2. mellékletének 10. pontjában meghatározott bankkölcsön nyújtási szolgáltatások definíciójával összhangban – a kölcsönszerződés II/2. pontjában meghatározott átalánydíjas kezelési költséget, azaz a mindenkor esedékes tőketartozás szerződés szerinti százalékát a kölcsönszerződés nyilvántartásával, elszámolásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, behajtásával, illetve - a svájci frank alapú kölcsön miatt - a forrásfinanszírozásával kapcsolatos szolgáltatásaiért számította fel.

[41] Az alperes érvelése szerint több jogszabály is kifejezetten nevesíti a kezelési költséget, mint az alperes által felszámítható költséget. Erre utal az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény, DH3 törvény 2. § (1) bekezdése, 11. § (5) bekezdése, a fogyasztóknak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény Fnyhtv. 20/C. § (2) bekezdése, valamint az rHpt. 210. § (2) bekezdése, 210. § (5/a.) bekezdése is. Fenti szabályokból következően a kamatjellegű, átalánydíjként meghatározott kezelési költség felszámítása jogszerű.

[42] Az alperes az ellenkérelmében – a hitel-és kölcsön nyújtás definíciójára alapítva - fenntartotta azon álláspontját, miszerint a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások a kölcsönszerződés elsődleges tárgyát adó főszolgáltatás részét képezik, így a kezelési költség ár-érték aránya nem vizsgálható..

A jelen kölcsönszerződésben a kezelési költség fizetésére vonatkozó kötelezettség és annak mértéke külön pontban került meghatározásra. A kezelési költség mértékét a kölcsönszerződés részét képező mindenkori hirdetmények díjtáblázata tünteti fel. A kölcsönszerződés tehát nem pusztán nyelvtanilag világos és érthető, de átlátható jelleggel tüntette fel a kezelési költség mechanizmusának (átalányjellegének és a kamatszámítással azonos módjának konkrét működését). Ezek alapján a fogyasztó a kezelési költségből eredő gazdasági következményeket értékelni tudta, ezért ezen kikötés megfelel a világosság és érthetőség követelményének.

[43] A fentiekén túl az alperes kifejtette, hogy a kölcsönszerződés kezelési költséggel kapcsolatos kikötései az értékarányossági szempontból történő vizsgálatuk esetén sem minősülhetnek tisztességtelennek az alábbiak okán.

Az rPtk. 209. § (6) bekezdése értelmében a jogszabályi rendelkezéseket tükröző szerződéses kikötések esetében a tisztességtelenség nem állapítható meg. E szabály indoka ugyanis, hogy a jogalkotó a szerződéses szabályok körében a felek jogait és kötelezettségeit egyensúlyban tartja, és nem sérti a jóhiszeműség a tisztesség követelményét.

A kezelési költségre vonatkozóan pedig számos, a fentiekben már felhívott jogszabály tartalmaz kifejezett rendelkezéseket (pl. Fnyhtv. 20/C. § (2) bekezdés, rHpt. 210. § (5a) bekezdés, DH3 törvény 2. § (1) bekezdés g) pont és 11. § (5) bekezdés).

[44] A kezelési költség kölcsönszerződésben megállapított mértéke az rPtk. 209. § (5) bekezdés figyelmen kívül hagyása esetén sem sérti az rPtk. 201. § (2) bekezdését. A kezelési költség tisztességtelensége azért sem állapítható meg, mert a felek szolgáltatásai között aránytalanság nem állapítható meg.

Ennek vizsgálata körében az alperes leszögezte, hogy az rPtk. 201. § (2) bekezdése alapján az kizárólag az általa nyújtott kölcsön nyilvántartásával, elszámolásával, ellenőrzésével, behajtásával és forrás finanszírozásával kapcsolatos szolgáltatások és az azokért felszámított kezelési költség közötti feltűnően nagy értékkülönbség vizsgálható és szankcionálható. Ennek során pedig a PK. 267. számú állásfoglalás alapján a kölcsönszerződés egész tartalmát és a szerződéskötés körülményeit, valamint a forgalmi viszonyokat és az ügylet jellegéből fakadó sajátosságokat is figyelembe kell venni. A felpereseknek tehát azt is bizonyítania kellene, hogy a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás között nemcsak egyszerűen különbség, hanem kirívóan nagy értékkülönbség áll fenn.

[45] A kezelési költség mértékének a szerződéses egyensúlyra gyakorolt hatását a fentiek tükrében értékelve az alperes hangsúlyozta, hogy az MNB honlapon közzétett svájci alapú hitelekre vonatkozó átlagos THM és kamat összegek alapulvételével az állapítható meg, hogy a perbeli szerződés esetén elszámolt kamaton felüli kezelési- és egyéb költség nem tér el lényegesen az MNB által közzétett átlagos mértéknél, ezért aránytalanság nem állapítható meg.

Az MNB adatokból is kitűnik, hogy a kezelési költség százalékban történő meghatározása a hasonló hiteltermékekre általánosan elfogadott eljárás volt.

Tekintettel arra, hogy a devizaszerződés nyilvántartása svájci frankban történt és a százalékos meghatározást a korábban kifejtettek alapján a jogszabály megengedte, semmi nem indokolta, hogy a kezelési költséget forintban tartsa nyilván a pénzüintézet.

[46] Hivatkozott az alperes az EUB C-621/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban az Európai Unió Bírósága által lefektetett elvekre. Az Európai Bíróság akként foglalt állást, hogy a kezelési költség felszámítására lehetőséget adó ÁSZF akkor sem minősül tisztességtelennek, ha a szerződés nem tartalmazza részletesen a költség ellenében nyújtott

valamennyi szolgáltatást, és nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását.

A fellebbezés alaptalan.

[47] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a Kúria által előírtak szerint, a szükséges körben lefolytatta, az ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó lényeges eljárási szabályt nem sértett, és megalapozott tényállásából helytálló jogi következtetést levonva utasította el a felperesek kereseti kérelmét.

Az ítéltábla a törvényszék indokaival egyetértett, azok ismételése szükségtelen.

[48] A fellebbezésben írtakra tekintettel az ítéltábla kiemeli, hogy téves azon, a rPtk. 209.§. (1) bekezdésére alapított felperesi érvelés, miszerint a kezelési költség kikötésének tisztességtelenségét az ellentételezés hiánya alapozza meg.

A BH.2020. 180. számú eseti döntésben kifejtettek szerint a Kúria egyetértett azzal, hogy a professzionális pénzintézetek működése során felmerülhetnek olyan köztudomású, de adósként nem konkretizálható, ám átalányjelleggel százalékos mértékben meghatározható költségek, amelyek az ügyleti kamatban nem térülnek meg, ezek összessége magában foglalja a kölcsön forrásköltségeit, a kölcsön nyilvántartásával, elszámolásával, figyelemmel kíséréssel, ellenőrzésével, behajtásával, illetve forrásfinanszírozásával kapcsolatos szolgáltatások díját is.

A kezelési költség valójában a pénzintézetek működési költségeit és a hitel nyilvántartásával, kezelésével felmerülő adminisztrációs költségeket, valamint –a devizahitelek esetén - a forrásfinanszírozási költségeket ellentételezi. A kezelési költség mögött tehát van alperesi ellenszolgáltatás.

[49] A felperesek álláspontjával szemben a kezelési költség kikötését nem teszi – a világosság, érthetőség, átláthatóság követelményébe ütközővé – ezáltal tisztességtelenné az sem, hogy az alperes által esetlegesen nyújtott ellenszolgáltatás(ok) konkrét tartalma az adott szerződésben nem beazonosítható.

[50] Az EU Bírósága a C-621/17. számú ügyben kifejtette, hogy a fogyasztókkal kötött kölcsönszerződésben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i, 93/13/EGK Tanácsi Irányelv 4. cikk (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni nem kívánja meg, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésbe foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló szerződési feltételekben, amelyek a fogyasztót terhelő kezelési költség összegét, azok kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, az érintett összegek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást részletezzék.

A 93/13/EGK Irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, a kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.

A fentiek értelmében tehát a kezelési költség ellenében nyújtott banki szolgáltatások részletezésének, konkretizálásának hiánya nem jelenti azt, hogy az azok kikötése nem felel meg az átláthatóság követelményének, amennyiben a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellege észszerűen érthető vagy levezethető teljes a szerződés egészéből.

Azon körülményekből azonban, hogy egyrészt a kezelési költség nem ellentételezés nélküli teher a fogyasztón, másrészt abból, hogy az alperes által is felhívott jogszabályok annak kikötését lehetővé teszik, még – átlátható megfogalmazása mellett – sem következik, hogy a perbeli szerződés kezelési költségre vonatkozó rendelkezése a jóhiszeműség és az egyenlőség (arányosság) elvének is megfelel.

Ezért az elsőfokú bíróság - Kúria részítéletében foglalt iránymutatásnak megfelelően - a megismételt eljárásban vizsgálta, és a beszerzett adatok alapján helytállóan állapította meg, hogy a kezelési költséget is magában foglaló 5,47%-os THM, azaz „a kölcsön ára” nem tért el az ugyanezen időszakban a hasonló konstrukciójú hitelek 5,82% -os teljes hitelköltségétől, azaz a perbeli szerződéses jogviszonyban a felperesek hátrányára egyenlőtlenséget nem idéz elő.

A jelen szerződésben a felpereseket terhelő, a 2,5% kamaton felüli, a kezelési költséget is tartalmazó egyéb költség évi 2,97%, ami nem haladja meg számottevően az MNB lakáscélú jelzáloghiteleknel alkalmazott 1,97%-os kezelési és egyéb költséget figyelemmel arra is, hogy az MNB lakáscélú jelzáloghiteleknel alkalmazott, - átlagos – kamatmérték a releváns időszakban évi 3,85% volt, azaz 1,35%-kal magasabb a felperes által kikötött kamatnál.

A fentiekből következően az alperes által kikötött kezelési költség (és annak mértéke) a felek jogviszonyában a felperesek terhére jelentős egyenlőtlenséget nem eredményez.

[51] Figyelemmel arra, hogy a hasonló hiteltermékekre általánosan elfogadott eljárás szerint a felek a tőkeösszeget - a Kúria 2/2014.PJE és a 6/2013.PJE határozatában írt kritériumoknak is megfelelő Kockázatfeltáró nyilatkozat aláírása mellett - svájci frankban határozták meg, a kezelési költséget pedig a tőke százalékos arányában, ezért a kezelési költség svájci frankban történő felszámítása és megfizetése sem minősül tisztességtelennek.

[52] A fentiek értelmében az ítéltábla a törvényszék ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése értelmében annak helytálló indokai alapján helybenhagyta.

[53] Az ítéltábla az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket a 600.000,- forint fellebbezési érték után számított a 32/2003. (VIII.22.) IM. Rendelet 3. § (2) bekezdés

a.) pontja alapján meghatározott, 38.100,- forint összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére.

Győr, 2021. április 14.

Dr. Zámbó Tamás sk.

Dr. Sarmon Hedvig sk.

Dr. Szalay Róbert sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró